

صورتجلسه کمیسیون معدن و صنایع معدنی
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

تعداد صفحات: ۴

تاریخ برگزاری: ۱۹/تیرماه/۱۳۹۷

شماره جلسه: ۳۳

رئیس جلسه: آقای دکتر پورفتح‌الله ..... دبیر جلسه: آقای مهندس مافی ..... ساعت شروع: ۸:۳۰ ..... ساعت خاتمه: ۱۰:۳۰

دستور کار جلسه:

– ارائه گزارش از توانمندی‌های معدنی خراسان رضوی

– گزارشی از ایجاد ارزش افزوده در محصولات معدنی در زنجیره فراوری

سی‌وسومین جلسه کمیسیون معدن و صنایع معدنی اتاق در محل سالن اجتماعات ساختمان شهید رجایی استانداری و با استقبال گرم اعضای کمیسیون و همچنین حضور آقایان مهندس میرزایی معاونت محترم هماهنگی امور اقتصادی و توسعه منابع استانداری، دکتر رسولیان مدیرکل محترم دفتر هماهنگی امور اقتصادی استانداری و خانم مهندس میرشاهی مدیرکل محترم دفتر جذب و حمایت از سرمایه‌گذاری استانداری برگزار گردید.

در ابتدای این جلسه آقای دکتر پورفتح‌الله، ریاست محترم کمیسیون ضمن عرض خیرمقدم و خوشامدگویی به حضار در جلسه، از آقایان مهندس میرزایی و دکتر رسولیان به جهت پذیرش برگزاری این جلسه تقدیر و تشکر کردند و نیز انتصاب آقای مهندس میرزایی را به سمت معاونت هماهنگی امور اقتصادی و توسعه منابع استانداری تبریک گفتند.

ایشان در ادامه به شرح اقدامات و دستاوردهای کمیسیون معدن و صنایع معدنی اتاق استان در این دوره که با همکاری سایر تشکلهای معدنی استان مانند خانه معدن، انجمن مواد معدنی، سازمان نظام مهندسی معدن و خصوصاً معاونت معدنی سازمان صنعت، معدن و تجارت تحقق یافت و سبب برون‌رفت بخش معدن از محاق و مظلومیتی که در آن قرارداشت - با توجه به اقتصاد مقاومتی و تاکید مقام معظم رهبری به استفاده از ظرفیت بخش معدن در دیدار با هیئت دولت در سال ۱۳۹۴ - شد، پرداخت و ضمن تشکر از استاندار محترم و معاونین ایشان، تعمیم بخشیدن حضور بخش معدن در ارگان‌های تصمیم‌گیری استان را به عنوان بزرگترین دستاورد این کمیسیون معرفی کردند.

حضور دو عضو یکی با حق رای و دیگری به عنوان ناظر در جلسات شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی که ثمره پیشنهادی بود که از طریق دبیر محترم این شورا آقای مهندس شافعی خدمت آقای استاندار مطرح گردید و تشکیل شورای معادن استان با ریاست استاندار محترم و زیر مجموعه آن تشکیل کلینیک معدن که خوراک تشکیل جلسات شورا را تامین می‌کند که آن نیز ثمره پیشنهادی بود که با همکاری دبیرخانه شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی استان به صورت مجلد به کمیسیون صنایع و معادن مجلس ارائه گردید، از جمله نمونه‌های این دستاورد به شمار می‌روند که توسط ریاست محترم کمیسیون در این جلسه مطرح گردید.

آقای دکتر پورفتح‌الله تالیف کتاب سیمای معدن و صنایع معدنی استان را که با همکاری اعضای کمیسیون، تشکلهای و سازمان‌ها به خصوص اداره کل زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی شرق کشور تهیه گردیده و ان‌شالله در جلسه شورای معادن استان رونمایی خواهد شد، از جمله اقدامات و دستاوردهای مهم دیگر کمیسیون در این دوره به شمار آوردند.

پیگیری اجرای ماده قانونی پنجره واحد معدنی از دیگر اقدامات کمیسیون در حال اجراست و این موضوع تنها درخواست ایشان از وزیر محترم صنعت، معدن و تجارت در جلسه اتاق مشهد با حضور وزیر محترم و معاونین ایشان بوده است.

و در نهایت ریاست محترم کمیسیون در پایان اظهاراتشان در این بخش، استفاده از ظرفیت بخش معدن در توسعه کشور و غلبه بر مشکلاتی که به صورت روزافزون در کشور ایجاد می‌شود را لازم و ضروری خواندند و عنوان کردند که توسعه بخش معدن در کشور موجب جلوگیری از مهاجرت، توسعه مناطق محروم، بوجود آمدن امنیت در مرزها و جلوگیری از حاشیه‌نشینی می‌گردد و تنها بخشی است که می‌تواند به توسعه همه جانبه کمک کند. ایشان ابراز امیدواری کردند که با وجود دردها و مشکلات فراوان در این بخش، ان‌شالله با همیاری استانداری و سایر ارگان‌ها بتوانیم مسائل را حل و فصل بنماییم.

صورتجلسه کمیسیون معدن و صنایع معدنی
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

تعداد صفحات: ۴

تاریخ برگزاری: ۱۹/تیرماه/۱۳۹۷

شماره جلسه: ۳۳

رئیس جلسه: آقای دکتر پورفتح‌الله ..... دبیر جلسه: آقای مهندس مافی ..... ساعت شروع: ۸:۳۰ ..... ساعت خاتمه: ۱۰:۳۰

در ادامه جلسه آقای مهندس آریوبرزن مافی، دبیر محترم کمیسیون به ارائه گزارش با عنوان معرفی توانمندی‌های معدنی کشور و استان پرداخت که اهم موارد مطروحه در این گزارش به این شرح است:

کشور ایران با دارا بودن ۲۷ تریلیون دلار از منابع زیرزمینی و طبیعی در رتبه پنجم دنیا قرار دارد و با توجه به اینکه تنها ۱۶ درصد از منابع معدنی کشور صادر می‌شود، اگر این مقدار افزایش یابد قطعاً ثروت افزوده بیشتری خواهیم داشت.

از ۸ هزار میلیارد دلار گردش سرمایه در دنیا ۲,۲ هزار میلیارد دلار یعنی ۳۰ درصد مربوط به معادن است که ۴۳ درصد از این مقدار مربوط به فولاد می‌باشد و سهم ایران ۱,۳ درصد از این میزان فولاد است.

تولید ۷۰۰ میلیون تن ماده معدنی یکی از اهداف چشم انداز ۱۴۰۴ است و اگر این اتفاق بیافتد ۶۰ درصد درآمدهای نفتی را می‌توانیم تامین کنیم. سهم معدن از تولید ناخالص داخلی کشور طی ۶۰ سال گذشته بیشتر از یک درصد نبوده است اما با تحقق و در نظر گرفتن کل زنجیره پایین دستی مواد معدنی، سهم این بخش در تولید ناخالص داخلی کشور ۲۰ تا ۳۰ درصد افزایش یافته و خلق ارزش افزوده را به دنبال خواهد داشت.

۹۸,۳ درصد معادن کشور را معادن کوچک و متوسط تشکیل می‌دهند. تعداد شاغلان بخش معدن در سال ۹۵، ۹۳ هزار و ۴۸۶ نفر بوده اما طی سال ۹۲ تا ۹۵، ده هزار اشتغال مستقیم و غیرمستقیم در این بخش از دست رفته است.

استان «خراسان رضوی» معدنی‌ترین خطه کشور می‌باشد و در حال حاضر ۴۸ معدن فعال سنگ آهن و ۸ معدن غیرفعال در این استان با ۶ میلیون و ۴۰۰ هزار تن ذخیره وجود دارد و برای رسیدن به هدف افق ۱۴۰۴ باید در تولید سنگ آهن، سالانه ده درصد رشد داشته باشیم تا به رقم ۱۶۲ میلیون تن برسیم.

در کل کشور استراتژی توسعه‌ای مدونی برای بخش صنعتی و معدنی نداشته‌ایم و نوسان قیمت مس، روی و سنگ آهن در دنیا در کنار مدیریت نامطلوب معادن باعث تعطیلی ۵۳۲ معدن در کشور شده است.

در حال حاضر سرانه مصرف فولاد در کشور ۲۵۰ کیلوگرم است و استان ما توانایی صادرات فولاد به افغانستان، پاکستان و ترکمنستان را دارد.

در بحث اکتشافات معدنی کشور ضعف وجود دارد و فقط ۷ درصد مساحت ایران اکتشاف شده است و میزان ذخیره معدنی کشور ۵۵ میلیارد تن برآورد شده است که از این میزان، ذخیره قطعی ۳۷ میلیارد تن و ذخیره احتمالی ۱۸ میلیارد تن است.

یکی از راه‌های تدوین استراتژی توسعه صنعتی بر پایه آمایش سرزمین است و نهضت فرآوری و نهضت بهره‌وری از معادن به عنوان مسئله‌ای مهم به شمار می‌رود. در حال حاضر ۲ هزار واحد معدنی در زمینه سنگ‌های ساختمانی و ۶ هزار واحد فرآوری در کشور فعالند که اشتغال مستقیم و غیرمستقیم ۳۸۰ هزار نفر را دربردارند.

ریکاوری استخراج سنگ ساختمانی در کشور حدود ۸ درصد است که در صورت انجام نهضت بهره‌وری، این مقوله تا ۸۰ درصد می‌تواند افزایش یابد. یکی از نتایج این نهضت استفاده از باطله‌های استخراج سنگ ساختمانی است. در بسیاری از کشورها از باقیمانده سنگ‌ها برای ساخت جدول و ساخت پیاپاده‌ها استفاده می‌کنند اما در کشور ما به عنوان ضایعات تلقی می‌شوند و باعث بدنام شدن اطراف معدن می‌شود.

پس از ایشان، خانم دکتر سیدی عضو محترم هیئت مدیره سازمان نظام مهندسی معدن استان نیز مطابق با دستور جلسه به ارائه گزارش با عنوان ایجاد ارزش افزوده در محصولات معدنی در زنجیره فرآوری پرداختند.

ارزش افزوده یعنی ارتقاء ارزش کالا در فرآیند تولید. این واژه در فرآیند تولید معنی می‌یابد و به نوع کالا ربطی ندارد. تفاوت میان سود و ارزش افزوده با دو تعریف از هر کدام روشن می‌گردد.

سود مساوی است با فروش خالص منهای هزینه‌ها (شامل هزینه‌های پرسنلی) که به مدیریت تعلق دارد. لذا این احتمال وجود دارد که میان مدیریت و پرسنل تضاد منافع به وجود آید.

ارزش افزوده مساوی با فروش خالص منهای ارزش مواد و خدمات خریداری شده از خارج است که به مدیریت و پرسنل هر دو متعلق می‌شود. چون ارزش افزوده منافع مشترک مدیریت و پرسنل را در بر می‌گیرد، از این رو سبب نزدیکی این دو به یکدیگر می‌شود.

عناوینی همچون تقسیم‌بندی صنایع بر مبنای کانی‌های غیرفلزی و فلزی، تشریح بخش‌های اساسی یک کارخانه فولادسازی، پراکندگی واحدهای معدنی و فولادی کشور در افق ۱۴۰۴، تشریح نمودار ارزش افزوده محصولات حاصله از فراوری کانسار سنگ آهن، متالورژی استخراجی فلزات غیرآهنی (تولید مس و آلیاژهای آن و تولید آلومینیوم و آلیاژهای آن)، تشریح نمودار ارزش افزوده محصولات حاصله از فراوری کانسار مس و آلومینیوم، متالورژی پودر (تولید قطعات کوچک، با اشکال پیچیده و در تیراژ بالا از فلزات و آلیاژها) و محصولات کانی‌های غیرفلزی (سرامیک‌ها و کامپوزیت‌ها) مهمترین عناوین تشریح شده توسط ایشان در این گزارش بود.

و در همین رابطه به نکاتی چند در خصوص وضعیت ایجاد ارزش افزوده در محصولات معدنی استان اشاره کردند که به این شرح می‌باشد: متأسفانه در رابطه با اینکه ارزش افزوده چگونه محقق شود در بخش معدن استان، هیچ صحبتی نشده درحالی که بدون ارزش افزوده، بدون شک شاهد حیف و میل سرمایه‌های خدادادی هستیم.

در خواف با طرحی که انجام می‌شود ۱۷,۵ میلیون تن گندله اسفنجی آهن به دست می‌آید اما اگر فرآوری مطلوبی صورت نگیرد، فایده‌ای برای استان ندارد. کنسانتره و گندله ارزش افزوده‌ای به دنبال ندارد و سنگ آهن در صورت فرآوری و تبدیل به شمش و ورقه‌های فولادی و... می‌تواند ارزش افزوده به همراه داشته باشد.

هم اکنون سنگ آهن با تنی ۷۴ دلار ارزش افزوده در استان استخراج می‌شود اما چون از متخصصان علم مواد در کشورمان استفاده نمی‌شود، به ارزش افزوده بالاتر دست نیافتیم. با بهره‌گیری از توان علمی و در چهارچوب ضوابط صحیح، سیر ارزش افزوده سنگ آهن را می‌توان از تنی ۷۴ دلار به ۹۱۳ دلار در هر تن برسانیم و در مجموع به اشتغالزایی کشور هم کمک کرده‌ایم.

کانی‌های غیرفلزی در استان تقریباً مغفول مانده و به توانمندی‌های بالای آنها توجهی نمی‌شود. کانی‌های غیرفلزی سرمنشاء بسیاری از تولیدات صنعتی مثل سرامیک هستند که اگر به فرآوری برسند ارزش افزوده بالایی دارند. دانش این موضوع در ایران به وفور دیده می‌شود اما هنوز راه صنعت را در پیش نگرفته است. در مشهد بیش از صد متخصص در علم مواد داریم اما از قابلیتشان در فرآوری مواد معدنی استفاده نمی‌شود.

در ادامه جلسه حضار نیز به طرح دیدگاه‌های خود پرداختند که مسائلی همچون تقدیر از تشکیل شورای معادن استان، کلینیک معدن، کمیته عارضه‌یابی و کمیته ماده ۲۴ به عنوان اتفاقات مهم حوزه معدن استان، ضرورت ایجاد کمیته جهت پیگیری اجرای تفاهم‌نامه اتاق با کمیسیون صنایع و معادن مجلس، موضوع آب و حمل‌ونقل، ضرورت تجمیع معادن کوچک و ایجاد معادن متوسط، اجرای زود هنگام طرح ساماندهی مسئولین فنی معادن فعال استان با همکاری سازمان نظام مهندسی معدن استان و سازمان صنعت، معدن و تجارت استان، استفاده از ظرفیت حقوق دولتی معادن جهت انجام تحقیقات و توسعه خود معادن، درخواست نهایی شدن طرح تهیه نقشه راه معدن استان، پیگیری اجرای هر چه سریع‌تر ماده قانونی پنجره واحد معدنی به جهت جلوگیری از موانع به‌وجودآمده بر سر راه استعلامات معدنی از جمله کارشناس‌سالاری و امضای طلایی توسط کمیسیون، درخواست تسهیل فرآیند کار در بخش معدن به خصوص معادن کوچک و متوسط و درخواست ایجاد تعرفه‌های متفاوت عوارض سازمان منابع طبیعی برای مناطق مختلف از جمله مناطق محروم و شهرک‌های صنعتی از جمله مهمترین مسائل مطرح شده توسط ایشان در این جلسه بود.

و اما در ادامه جلسه خانم مهندس میرشاهی مدیرکل دفتر جذب و حمایت از سرمایه‌گذاری استانداری نیز ضمن استقبال از طرح اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاهی به دلیل اهمیت بالای آن در حوزه مسئولین فنی معادن، از کمیسیون معدن و اتاق بازرگانی درخواست کردند تا نسبت به تهیه بسته‌های معادن کوچک جهت ارائه به سرمایه‌گذاران خارجی ورود پیدا بکند.

آقای دکتر میرزایی مدیرکل محترم دفتر هماهنگی امور اقتصادی استانداری نیز از مصوب شدن طرح ژئوفیزیک کامل هوایی و مطالعه کامل استان در این خصوص در سفر اخیر رئیس‌جمهور محترم به استان و درخواست استاندار محترم از ایشان خبر داد و حمایت خود را از فرصت به وجود آمده در بحث ایجاد ارزش افزوده در زنجیره فراوری مواد معدنی در استان با استفاده از ظرفیت‌های موجود اعلام کردند و خواستار توسعه صنایع فولادی در استان که در حال حاضر به تولید کنسانتره و گندله رسیده است شدند.

صورتجلسه کمیسیون معدن و صنایع معدنی
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

تعداد صفحات: ۴

تاریخ برگزاری: ۱۹/تیرماه/۱۳۹۷

شماره جلسه: ۳۳

رئیس جلسه: آقای دکتر پورفتح‌الله ..... دبیر جلسه: آقای مهندس مافی ..... ساعت شروع: ۸:۳۰ ..... ساعت خاتمه: ۱۰:۳۰

در بخش پایانی جلسه، آقای مهندس میرزایی معاونت محترم هماهنگی امور اقتصادی و توسعه منابع استانداری نیز به طرح مسائلی همچون حمایت از بخش معدن و همکاری‌های متقابل با این بخش با کمک و همراهی بخش خصوصی در پیمودن مسیر معدنی استان، توجه به ظرفیت‌های استان و استفاده از فرصت‌های موجود، عدم توانایی پیگیری برخی موارد مطرح شده در جلسه به دلیل بعد ملی آنها، اشاره به وضعیت بسیار بد در موضوع بهره‌برداری از معادن با وجود رتبه معدنی کشور در جهان و هدر دادن منابع ملی، تاکید بر جلوگیری از خام‌فروشی و حرکت به سوی فراوری مواد معدنی، پیگیری اجرای ماده قانونی ۲۴ مکرر معادن و جلوگیری از مداخلات غیرطبیعی حوزه ادارات مختلف توسط استانداری، اعلام آمادگی ایجاد کارگروه آسیب‌شناسی معادن و برطرف کردن موانع برگزاری جلسات کارگروه تسهیل در رفع اختلافات و موانع به منظور جلوگیری از اثرگذاری دشمن در حوزه اقتصاد کشور و پیروزی در جنگ اقتصادی، حمایت از بخش خصوصی و جلوگیری از مداخله دولت و به تبع آن کندشدن مسیر پیشرفت در حوزه معدن، حمایت از معادن کوچک در جهت پیگیری موضوع اشتغال روستایی، موظف‌نمودن بانک‌ها به پرداخت تسهیلات دولتی به بخش معدن و عدم اعمال سلیقه در این خصوص و پذیرفتن پروانه بهره‌برداری معادن به عنوان وثیقه بانکی به جهت استفاده از این گونه تسهیلات و اجرای ماده قانونی آن پرداختند و در نهایت خواستار تداوم برگزاری این گونه جلسات شدند.

آقای دکتر پورفتح‌الله نیز خواستار حمایت معاونت اقتصادی استانداری در موارد پیگیری اجرای مواد قانونی مرتبط با بخش معدن - به خصوص ماده ۲۴ مکرر - به منظور جلوگیری از سخت‌گیری‌های فراوان دستگاه‌های مختلف و همچنین حمایت از شرکت‌های معادن کوچک - که در این صورت عملکرد بهتری خواهند داشت - شدند و در نهایت ختم جلسه را اعلام فرمودند.

با ذکر صلوات جلسه به پایان رسید.

مصوبات جلسه

۱- ضرورت جمع‌آوری اطلاعات صحیح معادن جهت ایجاد زنجیره فراوری مواد معدنی در استان در راستای افزایش بهره‌وری و اشتغال دائم

حاضرین جلسه:

آقایان: پورفتح‌الله، مافی، میرزایی، رسولیان، صفوی‌شاملو، عباس‌نیا، ابراهیمی، حسین‌زاده، خواجوی، علی‌نیا، ترشیزیان، محمدنژاد، پژهام، نازپرور، عزمی، علوی، آموزش، معصومی، شجاعی، کیوانلو، مظلومی، طهماسبی‌زاده، کرامت، میرزایی، زورمندباغبان

خانم‌ها: میرشاهی، سیدی، داوری، صفدری

غایبین جلسه:

آقایان: بسکابادی، زیارت‌نیا، علی‌زاده